

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

II-то обикновено Народно Събрание.

(Втора сесия)

LXXIII ЗАСЪДАНИЕ, СЪББОТА 8 НОЕМВРИЙ 1880 ГОД.

(Подъ председателството на Г'-на Сукнарова. — Начало въ 1 часъ послѣ пладнѣ.

Предсѣдатель: (Звъни:) Ще се чете списъка.

Секр. Золотовъ: (Чете списъка:) Вчера отсъстваха: Христо Стояновъ, Стоянъ Брънчевъ, Даскаловъ, Расолковъ, Петъръ Ненковъ, Кара-Петровъ, Горбановъ, Цеко Ванчовъ, Каракашевъ, Симиловъ, Нино Петровъ, Тодоръ Балабановъ, Еп. Климентъ Браницкий, Даскалъ Тодоръ, Г. Живковъ, Никола Мънковъ, Г. Тишевъ, Д-ръ Бредель, Г. Кирковъ, Г. Цанковъ, Григорий Начевичъ, Петъръ Станчевъ, Велчо Лилковъ, Атанасъ Костовъ, Кънчо Жековъ, Димитрий Бърневъ, Василь Поповичъ, Ахмедъ Идризоглу, Михалаки Колони, Г. Болѣвскій, Тодоръ Икономовъ, Симеонъ Янчевъ, Петъръ Черневъ, Иванъ Стояновъ, Никола Стойчевъ, Никола Десевъ и Стоилъ Поповъ.

Предсѣдатель: Отъ 172 депутати 59 отсъствуватъ заедно съ касиранитѣ, 113 присѣдствуватъ повече отъ половината и засѣданието се отваря. Има една телеграмма отъ гр. Дупница да се прочете, за знание на Нар. Събрание.

Секр. Коевъ: (Чете телеграммата:)

„София Господину Славейкову Предсѣдатель на Нар. Събрание. Днесъ стана тържественното освѣт-

ление на училищното здание на тукашната учителска семинария. Благодарението направено на нашия градецъ съ туй училище е неоцѣнено, за това рѣшихме да поблагодаримъ чрезъ Васъ на Нар. Събрание за казаното благодарение.

За градскій общински Кметъ
Г. Я. Чолаковъ.“

Предсѣдатель: На дневний редъ е да се четатъ прошения. Моля г-на докладчика за прошенията да докладва.

Докладчикъ Живковъ: Извѣстно ви е г-да, че комиссията за прошения състои отъ сжщитѣ лица, които бѣха въ миналата сесия. Тя се е трудила както тогавъ, тъй и сега, да прави изложения по сжщитъ редъ, както по напредъ, т. е. да извлича отъ всѣко прошение съдържанието, което да представя на Нар. Събрание и въ заключението си дава своето мнѣние. Сегашниятъ докладъ има малко измѣнение, именно че отъ нѣколко прошения, които иматъ сжщото съдържание, ще извлечемъ изобщо и ще направимъ едно общо заключение. И такъвъ докладъ ще имамъ честь да ви предложа. (Чете:)

„Прошението на мюсюманското население от шуменския окръгъ подпечатано съ 70 селски печати. Просителитъ мюсюмани отъ този окръгъ показватъ на разоренията, които сж претърпѣли въ послѣдната война, като сж хвалятъ съ днешното си положение, че благоденствуватъ подъ Княжеското Правителство, казватъ че тѣ иматъ нужда още догдѣто се поправятъ и догдѣто научатъ официалния языкъ да не се взима войска отъ тѣхъ. За това тѣ молятъ Нар. Събрание да имъ се отпусне десетъ годишенъ срокъ. Ако ли пъкъ това не може да стане, то да имъ се даде малко време за да могатъ да си продаватъ имуществата и да се изселатъ.“

Причинитѣ, по които турското население въ поменхтия окръгъ иска да се отклони да не дава войска, комиссията не ги намѣрва за благословни. Българското население е било много повече разорено въ времето на войната отъ колкото турското, а отъ него се взима вече войска отъ двѣ години насамъ. Комиссията е на мнѣние, че споредъ чл. 71 на нашата Конституция, турцитѣ трѣба да бждатъ подложени на военна повинностъ, както и другитѣ подданици на държавата. (Чете;) „Прошение отъ 20 Октом. на турското население отъ ески-джумайската околия подпечатано съ 42 селски и 107 старѣйшински печати.“

Това прошение има сжщата смисълъ, както и прошението отъ шуменския окръгъ.

Просителитѣ искатъ сжщо десетъ годишенъ срокъ, като прилагатъ, че ако не се послуша тхзи тѣхна молба, то да имъ се даде потребното време да се изселатъ.

(Чете:) „Прошение отъ 20 Октомврий на турскитѣ жители отъ османъ-пазарската околия, което носи 60 селски печати.

Просителитѣ искатъ сжщото, което желаятъ шуменскитѣ и ески-джумайскитѣ жители отъ мюсюманското вѣроисповѣдание.“

Мнѣнието на комиссията е сжщото, както за горѣпоменхтото прошение отъ шуменскитѣ окръгъ.

Предсѣд.: Имали нѣкой да говори върху тѣзи прошения?

Славеиковъ: Да проси чловѣкъ и да моли, на такива хора, — знаете споредъ турската пословица — вратата затворени не биватъ. Нашитѣ съсѣди и съотечественници мюсюмани, видѣли за добръ да се обрнатъ къмъ Нар. Събрание тогава още, когато този предмѣтъ, за когото тѣ молятъ, бѣше разгледанъ, рѣшенъ и свършенъ въ Министерскитѣ Съвѣтъ. Но тѣ все като се надѣвали, че въ Нар. Събрание тѣхний гласъ може да намѣри нѣкое съчувствие, пожелали да се помолятъ и на Нар. Събрание. Наистина, ние не можемъ да се туримъ тѣй безъ причина въ противорѣчие съ Мин. Съвѣтъ. Освѣнъ това,

ако имаме посвободно време да разсѣдимъ върху тия прошения на нашитѣ съсѣди, то ще ги видимъ не толкозъ редовни и не толкозъ умѣтни. Защото вие знаете, г-да, че ние тоже сме били подъ даваница — като тѣ не сж подъ даваница, — цѣли 500 год., и повече. Когато Османското царство е завладѣло нашитѣ страни, още отъ първия часъ, то е взимало Християнитѣ за поборници и други на своитѣ войски. Нашитѣ войскари заедно съ турскитѣ сж ходили въ Азия и Европа и сж прославили турското орѣжие. Заедно съ насъ нашитѣ господари сж взели Цариградъ; опирали сж се повече отъ 120 год. на Австрийскитѣ войски. Това служи за доказателство, че единъ народъ още отъ първия часъ може да се съедини по лесно, отъ колкото разнородни елементи и да е съставенъ. Ние сме воювали 200 или 300 год. заедно съ нашитѣ господари. (Гласове: бивши.) Разумѣва се, че сж бивши, защото сега нѣмаме други господари освѣнъ себе си; само да видимъ ще ли можемъ да бждемъ господари на себе си. (Шумъ). Когато турското господарство начена да отпада, тогава ни изключиха отъ войската, и ние тогазъ съвършенно се изгубихме отъ лицето на свѣта. На послѣдъкъ преди 5 или 10 год. ние взехме да се свестяваме и взехме да молимъ Османското Правителство да ни приема въ редоветѣ на своитѣ войници, защото ние знаехме, че сме били войници и онѣзи, които чувствуватъ това чувство, твърдѣ добръ знаятъ, че народъ, който нѣма войници нѣма ни правдини. Отъ тѣхъ точка зрѣния именно, ние трѣба да предложимъ на нашитѣ съсѣди, че ние нежелаемъ и не искаме да бждемъ тѣй, както сж били тѣ. Нашата конституционна държава, дава правдини на тѣхъ, а тѣ сами искатъ да се отрѣкатъ отъ тѣзи правдини. Това и да бихме го желали, ние не трѣба да го допустнемъ, защото ние не искахме да имаме роби, както тѣ сж ни държали, но съсѣди и съотечественници, които заедно съ насъ да защищаватъ общото отечество.

Нашитѣ съсѣди просятъ да имъ се даде едно десето-годишно време за да могатъ да научатъ языка и тогазъ да станятъ съ насъ въ редоветѣ на войската. Добръ, но възможно е щото и за 10 год. да не научатъ языка ни. За това, споредъ мене, мисля, това не може да се вземе за причина да могатъ да се откажатъ отъ участието въ войната. Едно нѣщо иматъ право, на което и комиссията е дала своята забѣлѣжка. Тѣ се оплакватъ отъ разорение. Войната е такова нѣщо, г-да, щото дѣйствително тя принася разорение, на които и ние бѣхме тоже подчинени, трѣба обаче да признаемъ у тѣхъ едно, по голѣмо разорение отъ колкото у насъ, (Гласове: не е истина!) Но каквото и да е разорение, то има лоши слѣдствия, защото всѣко разорение предполага

усилие и желание за едно по скорошно поправление и споредъ мене, и това поправление тоже трѣба да бѣде желяемо отъ тѣхъ. Има само едно нѣщо да забѣлѣжа, което дѣйствително трѣба да се вземе въ внимание, — но и то не е нѣщо капитално — което да послужи за да отклони нашитѣ съсѣди отъ желанието имъ да ги не приемаме, ако и да сж равни въ всичко съ насъ както и въ вземанieto на войската. Ние г-да, тоже поддѣжахме на станалото разрушение и спустошение на войната, но както и да е, ние останахме на мѣстата си. Моля, нека бѣдемъ справедливи; защото справедливостта е най първий принципъ, който води всѣка държава къмъ улучшение. Онѣзи мѣста, които се паднаха къмъ Источна България, извѣстно е на всинца, че тѣ нищо не пострадаха, (Гласове: вѣрно.) и мисля, че ще можтъ да даджтъ изискванитѣ за забраната на отечеството войници. Въ западната частъ, обаче, станаха на много мѣста разрушения и силни, и споредъ неизбѣжнитѣ послѣдствия на войната, тамошното население бѣще изложено на повече преслѣдвания, или и безъ да е било изложено, то само се отдалечава и прави различни помѣствания. Знаете г-да, че нѣкои отъ нашитѣ съсѣди странствоваха и се завърнаха. Отъ тѣзи странствующи, които сега се завърнаха и отъ които мнозина, първо по причина на времето и второ заради изпълнение на изискванитѣ формалности, тѣ още не сж постигнали въ своитѣ владѣния. За тѣхъ, азъ тоже бихъ молилъ както Нар. Събрание, така и самитѣ министри, защото ние не предполагаме тукъ да можемъ да дойдемъ въ противорѣчие съ Мин. Съвѣтъ, само препорѣчвамъ, както на Мин. Съвѣтъ, тѣй и на Нар. Събрание, едно снисхождение именно къмъ ония лица, които повече сж пострадали и едва що сж дошли и нито сж станали още пълни ступани на своитѣ притежания. Къмъ тѣхъ именно препорѣчвамъ снисхождение. Азъ вѣрвамъ, че ни единъ отъ насъ не се въодушевява отъ нищо друго освѣнъ отъ правдата, която трѣба да бѣде главната основа за поддръжане на държавата.

Азъ никакъ не могъ да помисля, че тѣ си допущатъ да мислятъ, че това става по единъ такъвъ начинъ, щото отъ вражда къмъ тѣхъ да се издава такъвъ законъ. Когато никой отъ насъ не може да си допуси такъвъ нѣщо, то азъ бихъ желалъ щото и нашитѣ съсѣди да се увѣрятъ, че никакъ. — Ние трѣба повече да имъ докажемъ, тѣй както тѣ сж постигнали съ насъ ние не желяемъ да постигнемъ съ тѣхъ; защото това е единственното мѣрило, както да можемъ да имъ отгжестимъ, ако бихме желали да имъ отгжестяваме, Всѣкий отъ насъ е расположенъ да покаже снисхождение само тамъ, гдѣто, то е твърдѣ нужно. А като въ источната страна нѣма нужда, азъ

тоже се съгласявамъ съ Мин. Съвѣтъ и съ расположението на Нар. Събрание, и приемамъ да не имъ се отгжива това, така щото и азъ се придѣржамъ съ мнѣнието на комисията, като препорѣчвамъ устѣпка само за ония, които сж твърдѣ скоро дошли, и не сж станали ступани на притежанията си, и за които много тежко ще стане, ако ги лишимъ отъ челядитѣ имъ. А за всички други казвамъ, че тѣ трѣба безъ изключение да сж подчинени на военната повинностъ, и това ще бѣде въ тѣхна полза.

Паничерски: Азъ пѣма да влизамъ въ подробности подиръ онова, което каза г. Славейковъ, но само ще кажа, че всѣкий, който се ползува въ една държава съ извѣстни правдини, то трѣба да тегли и извѣстни тегиби. По казаний редъ мюсюлманското население, което живѣе въ нашето Княжество има равни права съ насъ; слѣдователно, трѣба да има и равни тегиби. Освѣнъ това по самитѣ прошения се вижда, че мюсюлманското население, признава, че при всичкитѣ разорения, които сж могли да станатъ съ него, отъ какъ се освободи нашето Княжество, начнало е да се улеччава, и е улеччило своето положение. Ако да глѣдаме кой повече е пострадалъ християнитѣ или турцитѣ, то има да каже че сж пострадали и единитѣ и другитѣ; като вземемъ отъ единитѣ тегибата, трѣба да вземемъ и отъ другитѣ. За това се присѣдинявамъ къмъ заключението на комисията, и желяя да се изпълни напълно. (Гласове: съгласни!)

Свящ. Драгановъ: Г-нъ Славейковъ каза, че трѣба да се отнасяме съ снисхождение къмъ всѣкий гражданинъ. Но на насъ е извѣстно, че въ источнитѣ части никакъ не сж пострадали толкозъ много по причина, че твърдѣ малко сж се отгжестили отъ своитѣ мѣста и наскоро сж се завърнали у дома си, и твърдѣ малко сж истеглили въ войната. Както съмъ чувалъ и се научавамъ, че отъ тѣзи, които не давно се завърнали освѣнъ редовнитѣ войници, мнозина отъ тѣхъ сж постигнали като доброволци въ войската; за това трѣба да се съобразятъ съ закона, който предписва на всичкитѣ военната повинностъ.

М-ръ Каравеловъ: Менѣ ми се струва странно даже това прошение. Сжществува законъ, който ясно говори, че всѣкий бѣлгарски подданикъ има да служи въ войската; и всѣко Министерство кое да е, ако не направеше това, то може да се запитва отъ Нар. Събрание, защо това не е направено. Защо лани и по лани не сж направили това бившитѣ министерства, това не зная, нито желяя да го зная. Сегашниятъ Министерски Съвѣтъ счита за длѣжностъ да приведе законъ въ дѣйствие, който лани не бѣше напълно туренъ. Ако да се освободятъ нѣкой отъ война, то за това трѣба да стане законъ въ Нар. Събрание, за да може постѣ Мин. Съвѣтъ да се

оправдае и да може да се основава на нѣкой законъ, ако стане запитване отъ Нар. Събрание. Слѣдователно, това прошение е малко странно и не може да се разсждава върху него.

Стамболовъ : До колкото помня, въ отговора на тронната рѣчь въ миналата сесия самото Събрание изрази желание предъ Князя, да се взиматъ всичкитѣ български подданици на военна служба; слѣдователно сме го рѣшили въ миналата година и сега не можемъ да го прерѣшаваме. Основниятъ законъ ни диктува, че хора които се ползватъ отъ еднакви правдини трѣба да теглятъ и еднакви тегоби. Слѣдователно трѣба и просителитѣ да изпълняватъ своитѣ тегоби, като си иматъ права. И азъ съмъ на мнѣние това прошение да остане безъ послѣдствие, още повече, че 2000 души мюсюлмани сж влѣзли вече въ войската.

Ахмедъ Ефенди : Азъ съмъ съгласенъ, г-да, че трѣба нашитѣ момчета да влѣзатъ въ войската, само едно нѣщо ще моля, което да излѣзе отъ законътъ. Вие знаете, че имаме нашъ Мюсюлмански законъ, именно е за ядение и да не носятъ шапкитѣ си съ кръстъ. Ако имъ се позволи това, тогава тѣ сж готови да идатъ въ войската и да си сѣдятъ на мѣстото; и който тогава иска да си отиде нека си отиде. По нашето искание е това, което казахъ по преди.

Мин. Каравеловъ : Азъ можъ да се обърна къмъ г. Ахмедъ Ефендия и да му кажа, че никога Българското Княжество, основано на Конституцията, не може да позволи, да се стеснява религията. Щомъ има обичаи религиозни за еднитѣ, то нашето правителство всѣкогашъ ще ги варди. (Гласове: съгласни.)

Предсѣдатель : Приема ли Нар. Събрание четеното прошение да остане безъ послѣдствие? (Приема се.) Който не приема да си дигне ржката. (Меншество).

Михаиловский. (Иска дума).

Предсѣдатель : Желаетъ ли Нар. Събрание да слуша г. Михаилевский (Желаетъ).

Михаиловский : Както знаемъ, у насъ има разни вѣри: евреи, турци и други секти. Именно за това каза г. Ахмедъ Ефенди, да се обърне на това внимание. Защото главната причини тука сж религиознитѣ спжнки, за които тѣ не искатъ да влѣзатъ въ войската. Трѣба да се оставятъ когато е празникъ, въ тѣхния петѣкъ, да си отиватъ въ джамия. Ако има една двѣ турски роти да си иматъ имамъ. Туй трѣба да имъ се каже, и празникитѣ: байрамъ, петѣкъ да си ги иматъ. Колкото за ядение, тѣ ще ядатъ съ нашитѣ, но можѣтъ сами да видятъ какво имъ се готви и какво ястие имъ се прави. Нѣкои отъ тѣхъ даже можѣтъ да бждатъ въ кухнята. Тѣ сж главнитѣ причини, че искатъ да се отстраняватъ отъ военната повинность. Но тѣзи нѣща трѣба да

имъ се даджѣтъ. Азъ съмъ на мнѣние даже това да се напечата на турски языкъ за да го разумѣе населението, като се разпрати по Дели-Орманъ. Знаете, че всѣка малка религиозна причина распаля хората. А трѣба да имъ се повтори, че к-йто е турчинъ въ петѣкъ ще е свободенъ и ако ядатъ наедно, можѣтъ да участвуватъ въ кухнята да глѣдатъ какво се готви, за да се не докачватъ вѣритѣ.

М-ръ Каравеловъ : Отъ своя страна азъ ще напомня това на г. Военния М-ръ и вѣрвамъ, че той не ще нищо да има противъ това; да се позволи на евреитѣ да си празнуватъ сжббота, а тѣй сжщо може да се позволи и на турцитѣ да празнуватъ петѣкъ.

Докладчикъ : Комисията разглѣжда прошенияето отъ страна на еврейскитѣ общини, което има сжщото съдържание. Испратено е отъ София, Кюстендилъ, Дубница, Самоковъ, Видинъ, Разградъ, именно, да се отмѣни министерското предписаніе, съ което се предписва да ставатъ пазаритѣ въ сжботенъ день. Ако останало това въ сила, щѣло да послѣдува опропащение на евреитѣ въ Княжеството.

М-ръ Каравеловъ : Мотивитѣ, които заставихъ М-вото да направи това постановление сж чисто административни мѣрки, а никакъ не нарочно за евреитѣ. Всички знаемъ, че въ половината България празнуватъ въ петѣкъ за Св. Петка, а сжботний день понеже е предъ недѣленъ день, тоже не се хващатъ за работа, а недѣлята е празникъ; и така се губятъ три дѣня. Ако пакъ пазаря е въ срѣдата се загубва вторникъ и четвъртъкъ, щомъ е едно село по надалечъ, защото повече отъ 25 версти не може съ волове да се пристига на пазаръ въ единъ день. И така пзлиза, че цѣла недѣля се изгубва. Турцитѣ празнуватъ петѣкъ, за които страшенъ грѣшенъ грѣхъ е да се работи въ този день; тѣй сжщо и нашитѣ не щѣтъ да работятъ въ този день за това е по добръ въ петѣкъ да отиватъ хората на пазаръ, сжбота да си направятъ пазаря, а въ недѣля да се върнатъ.

Тодоровъ : Азъ мисля, г-да, че распореданіето относително пазаря, което направи Министерский Сѣвътъ, не му било никакъ работа, защото пазаритѣ биватъ естествено тамъ, гдѣто има центръ на околното население. Тѣзи работи сж за общинскитѣ Сѣвъти, а не на Министерский Сѣвътъ. Пазаря не можешъ да го премѣстишъ тамъ, гдѣто исканъ. За Елена не можешъ да направишъ да става въ Рѣховица, гдѣто тоже не можешъ да развалишъ Рѣховский пазаръ. При това еднообразностьта на пазаритѣ е въ вреда на населението, а особено на търговцитѣ, които забикалятъ отъ пазаръ на пазаръ. Ако не сж пазаритѣ въ сжщия день, то отиватъ, напримѣръ въ Самоковъ, ако е тамъ въ вторникъ;

въ четвъртъкъ въ Кюстендилъ и купуватъ продаватъ, гдѣто имъ е износно. Ако Министерскій Сѣвътъ е направилъ еднообразно пазаритѣ, това е същипателно за тѣзи хора, и съ това се ограничава развитието на търговията. Това не е работа на правителството. Правителството може да поправи само хода на пазара, но кога да става пазаръ, това е работа на общинитѣ и градскитѣ сѣвъти. Но именно да бжде пазаръ въ цѣла България въ съботенъ день, отъ това населението губи. Съ това министерскій Сѣвътъ е направилъ едно необмислено распорѣждане и превишение власти. Това не е негова работа, а е такава на окръж. градски управления. Има мѣста, гдѣто знаи, че пазаритѣ сж затворени; има други, гдѣто се предполага, че ще се затворятъ. Да се отвори пазаръ, азъ го разбирамъ, защото и населението желас пазаритѣ да се отварятъ, а да се затварятъ съществующитѣ — това го не разбирамъ. Сжщо така не разбирамъ да се опредѣли единъ само день за всичкитѣ пазари; хората тогава сж принудени да отиватъ само на единъ пазаръ, безъ да иматъ случай да си продаватъ стокитѣ и на другъ нѣкой пазаръ или да купуватъ други стоки. Така тѣ волею и неволею трѣба да продаватъ по текущитѣ цѣни или да купуватъ съ по скъпи цѣни. За това трѣба да се отгъни туй постановление като нѣма никоя важность.

М-ръ Каравеловъ: Азъ тука забѣлѣжвамъ особени способи, които въ Събранието се практикуватъ. Колкото по малко знае човекъ, толкова повече говори. Значи, че говорението е обратно на знаието. Пазаритѣ, знаете, първо, въ турско време, сж се разрѣшавали всекога съ везирски указъ, и той законъ до сега не е измѣненъ; второ, пазари никогато не сме затваряли. Ако знае г. Тодоровъ да каже, кои сж затворенитѣ. Колкото за това, че се опропаства страната — тѣ сж голѣми слова а безосновни. Ако би г. Тодоровъ доказалъ, че отъ пазаритѣ ще губятъ ония, които производятъ цѣнитѣ азъ бихъ го похвалилъ. Правителството всекога трѣба да поддържа това производство, но да се каже, че съ това распорѣждане развитието на търговията се губило, това не е никакво доказателство. Знаемъ, че всички селени сж задѣлжени, и всичко имъ се купува именно тука въ София отъ евrentѣ, които вече чакатъ на край града селинитѣ; и тука ще се говори, че търговията била губила. Мене много ми е жалъ, че такива кжси взглядове, излизатъ да говорятъ предъ Нар. Събрание. (Удобрявание.)

Докладчикъ: Има да забѣлѣжа, че просителитѣ не се оплакватъ отъ еднообразността на пазаритѣ, но просто, че пазаритѣ билъ въ събота, на което имъ прѣчила вѣрата и че съ това цѣла да пострада търговията на „милото имъ отечество България.“ За

туй комиссията е на мѣстѣ да се препратятъ тѣзи прошения, на разсмотрѣнието на Мин. Сѣвътъ. (Гласове: да се оставятъ безъ послѣдствие!)

Стамболовъ: Менѣ ми се струва, че распорѣждането на Мин. Сѣвътъ е на мѣсто и че нѣма нужда да му се проводятъ тѣзи прошения, а да останатъ безъ послѣдствие. Ние на пълно одобряваме това распорѣждане.

Славейковъ: (Иска да говори. Гласове: не черпано е! не черпано е!)

Предсѣд: Съгласенъ ли е г. докладчикъ да останатъ тѣзи прошения безъ послѣдствие? (Съгласенъ.)

Приема ли Нар. Събрание да останатъ прошенията безъ послѣдствие? (Приема.) Който не приема да си дигне ржката. (Единъ само.)

Докладчикъ: Слѣдватъ прошенията на частнитѣ лица. (Чете:) „Промение отъ извѣстия войвода Пананотъ Хитовъ“. (Чете и самото прошение:)

„До г-на Предсѣдателя на Нар. Събрание.

Промение:

Никогато не мисляхъ, че обстоятелствата и съдбата ми ще ме принудятъ да отегчавамъ Нар. Събрание, но нищо по непостоянно отъ човѣчиската съдба и положение.

Да Ви описвамъ венчко, г-да представители, на пространно, считамъ за излишно, защото съмъ увѣренъ че всекой отъ Васъ малко или много ме знае.

Като се ползувахъ отъ издадения въ първата сесия на това Нар. Събрание законъ за поборницитѣ, като старъ поборникъ, и азъ се отнесохъ нѣколко пжти писмено до министирството да искамъ служба сходна съ силитѣ ми, за която уебцахъ въ себе си способность да я изпълнявамъ; и като не сполучихъ никакъвъ отговоръ, най сѣтитѣ сж принудихъ и дойдохъ лично тука да проси служба. Но за мой преголѣма жалость, г. Мин. на Вжтрѣшнитѣ Дѣла ми отговори: менѣ ме е страхъ като на васъ войводи да дамъ служба за да не би да принудитѣ отъ послѣ населението да се оплаква отъ васъ“.

Тѣзи думи наднаха отъ горѣ ми като гръмъ, свѣтътъ ми потъмня, азъ изгубихъ подиръ това и надежда и воля за служба.

Въ това си положение азъ се принудихъ и рѣшихъ да се отнесж къмъ Васъ, г-да народни представители, като съмъ на пълно увѣренъ, че поне Вие не ще сте забравили толкова скоро на народнитѣ прѣдставители, че помежду Васъ тоже има народни поборници и Ви моля, ако нищо друго, то да благоволите да ми опредѣлите една прилична парична пенсия, съответствуваща на моето семействено положение и потрѣба.

Съ всеко почитание
Пананотъ Хитовъ.“

Комиссията мисли, че г. Панайотъ Хитовъ заслужава, щото да се подобри неговото положение като му се опредѣли една пенсия отъ 200 фр. на мѣсець.

М-ръ Карвеловъ: Азъ одобрявамъ това, гдѣто е рѣшила комиссията и мисля, че ако има още единъ и двама отъ нашитѣ войводи, тѣ не трѣба да останатъ да просятъ по улицитѣ. Това е срамъ за насъ. Но се боя само да ли цифрата не е нѣщо голѣма.

Соколовъ: Цифрата не е голѣма, защото тѣзи лица сж имали и въ Сърбия тоже значителна помощъ, и ние въ нашето Княжество трѣба да ги наградимъ по добръ. За това сѣмъ на пълно съгласенъ съ цифрата, която опредѣля комиссията.

Свѣщенникъ Радевъ: На по здравитѣ да се даде служба, а когато вече остарѣятъ, тогава да имъ се отпусне пенсия. За това не сѣмъ съгласенъ на здравитѣ да се отпустне пенсия, когато тѣ желаятъ да бждатъ на служба.

Дюкмеджиевъ: Г-нъ Соколовъ каза, че въ Сърбия имъ давали много пари, но Сърбия може да е имала много пари. България има на много да дава, както на Панайота Хитовъ. За това, мисля, 200 фр. сж много за такива.

Райчо Поповъ: Г-да! тука се подава едно прошение отъ единъ чловѣкъ, когото въ онѣзи времена, ако бихте пожелали да го видите, щѣхте да отидете 2—3 дена пжтъ по него. Той бѣше чловѣкъ който, въ най критическитѣ времена се е жертвоваля. Той е минаваля ноця Дунава, обикаляля е всичкитѣ върхове на Стара-Планина даже и Витоша. Той е сѣделъ на върха на Витоша въ онова време, когато нашитѣ марири ги бѣсеха. Той е ходилъ отъ долъ на върхъ и гдѣто е срѣщалъ българинъ казваля му е каква бжджщность го чака, какво трѣба да прави и какъ трѣба да се приготвява за свобода. И тѣй, г-да, за такъвъ чловѣкъ ако да бѣха италианцитѣ или други не щѣха да кажатъ, че 200 фр. сж много, но щѣха да го надарятъ и съ други нѣща. Азъ сѣмъ билъ очевидецъ, г-да, когато Гривица при Плѣвентъ се взе отъ ромжнитѣ, дойде единъ и извѣсти, че нѣкой солдатынъ отъ ромжнскитѣ вземалъ турски прѣпорець, на онжзъ табия, потърча мало и и голѣмо да види този славенъ мжжъ, който билъ достоенъ да грабне единъ турски прѣпорець. Хората си откачаха часовѣтъ и ги окачаха на тозъ солдатынъ, други му пари хвърляха и викаха: „ето достойний сынъ, който доби славата на нашето отечество!“ А такива хора, г-да, не сж много, тѣ сж многозванни, а малко избрани. Ние имаме трима таквизи хора. Такъвъ достоенъ чловѣкъ е билъ и Панайотъ Хитовъ, който сжщо е можяля да си направи бжджщность, както всѣкий другъ; но като

той не можа да търпи варварщинитѣ, които се вършеха надъ народа, той жертвува самъ себе си и най послѣ можа да види свободата на отечеството си. Днесъ обаче, като е нещастенъ и добилъ болѣсть и не е способенъ да извърши никаква работа никаква служба, тѣй ли днесъ да гладува и жаднѣе съ своитѣ трудове? Той се адресува до насъ и не му отказвайте. Ние като народъ, познаваме, че съ помощта на тѣзи хора можали сме да се покажемъ предъ свѣта, че сме народъ и отъ тѣхъ е чула Европа, че сжществува Български народъ. Азъ не зная, до колко г. Дюкмеджиевъ предговоривши, оцѣнява такива мжжѣ. За това азъ сѣмъ съгласенъ да му се даде 100—200 фр. пенсия; защо да се нуждае такъвъ чловѣкъ? Азъ сѣмъ съгласенъ съ мнѣнието на комиссията, да му се даватъ по 200 фр.; но тѣзи сж твърдѣ малко. Ако разбираме трѣба до 300 фр. на мѣсець да му дадемъ. Имаме хора, които днесъ взиматъ на служба по 6—8000 фр., които не сж заслужвали нищо за народа.

Наумовъ: Слѣдъ исказанитѣ думи на г. Райча Попова, не остава нищо освѣнъ Нар. Събрание като познава дѣлата на Хитова много добръ, то най добръ ще бжде да се покаже като народъ признателенъ, къмъ онѣзи свои членове, които сж помагали на отечеството си и може да дойде време, когато пакъ ще му помогнатъ. Заридъ това за да се покаже благодаренъ, трѣба да се отстъпи това, което комиссията предлага, т. е. 200 фр. въ мѣсець. (Гласове: съгласни!)

Д-ръ Молловъ: Признавамъ заслугитѣ на г. Хитовъ, но чини ми се, че тука има едно недоумѣние. Ние преди 5. мѣсеца приехме законъ, който е утвърденъ отъ Н. Височество и той говори само за поборницитѣ. Хитовъ е единъ отъ поборницитѣ; слѣдователно намъ не остава друго освѣнъ да постжнимъ по този законъ, който е одобренъ отъ васъ и който е въ сила. Заради това да се препрати това прошение на надлѣжний м-ръ да изслѣдава работата: ако е способенъ за служба и ако има правдини споредъ закона, тѣ да му се дадатъ. А тѣй ще бжде малко странно, като оная година приехме единъ законъ, а тжзъ година да го измѣняваме, като правимъ нови постановления което е едно исклучение. (Шумъ.)

Самсаровъ: Като членъ отъ комиссията, която си даде мнѣнието да се дава двѣстѣ франка мѣсечно на г. Панайота Хитова, имамъ да кажа това, че комиссията се е водила отъ тия съображения, когато е опредѣлявала награда за този юнакъ; защото този чловѣкъ е единъ отъ рѣдкитѣ български юнаци, каквито нѣмаме много. Въ продължение на 20 години този чловѣкъ е достойно водилъ чети, правилъ е заявления, демонстрации, които сж били знакъ за

повдигането на българския народ до неговото пред-
 вождание. Този човекът е даже занимавал цѣло
 Европейско мнѣние съ неговитѣ подвиги, въ които
 не е престаналъ до гдѣто не се освободи България,
 и може да бѣде нѣкога пакъ потрѣбенъ. Да се на-
 товари той съ служба, то е, като да се намалява
 онѣзи цѣна, която народътъ дава на своитѣ побор-
 ници. Такива образцови поборници нѣмаме ги много.
 Ние не трѣба тѣхъ да подлагаме по общия законъ,
 по трѣба да направиме едно отличие, една по ви-
 сока честь и значение за тѣхъ. Съ това ще удо-
 стоимъ и утвърдимъ славата и значението на бъл-
 гарския народъ, ако той награждава своитѣ народни
 синове въ знакъ на благодарностъ. Тѣзи сж били
 съображенията, по които комиссията се е водила.

А. Костовъ: Понеже се отвори въпросътъ, че
 Панайотъ е билъ опълченецъ (Войвода), то азъ ще
 кажа нѣколко думи. Виждамъ тука престарѣли старци,
 които сж били поборници на отечеството. Азъ ги
 имамъ записани 5 души, и настоявамъ да се опре-
 дѣли и на тѣзи 5 юнаци, които сж загубили своята
 младостъ, като сж се трудили за отечеството и за
 народа, една пенсия. Тия сж именно: Цеко войвода,
 Стойковски, Георги отъ Тракия Гаджалъ съ прези-
 ме, Панайотъ Хитовъ и Ильо войвода. Тѣзи сж
 старци, които сж се трудили за отечеството и за
 всичкия народъ, и азъ моля Нар. Събрание да имъ
 се даде нѣкоя помощъ и да се не оставятъ да се
 скитатъ по улицитѣ.

Соколовъ: Имамъ да отговоря на г. Д-ра Мол-
 лова. Истинна, излъзе законъ за поборниците въ
 миналата сесия, но послѣ този законъ се даде на
 Жанъ Петри една награда отъ 25 хиляди франка,
 защото е човекътъ, който е писалъ истинна върху
 това, което е ставало въ България. Тука пакъ се
 говори за 2 хил. фр. да се даждъ на единъ чело-
 вѣкъ, който 30 год. е работилъ нравствено и физи-
 чески за народа. За това, намирамъ за не достойно
 да се разговориме повече за цифрата, която пред-
 лага комиссията да се даде на тоя човекътъ.

Славейновъ: Има думи основани на единъ при-
 нципъ за даването, които казватъ: „давай гдѣто трѣба,
 давай колкото трѣба.“ Първо трѣба да забѣлѣжимъ,
 че ние не можемъ до толкови до колкото се пада да
 отговоримъ на тѣзи или на онѣзи лица, които дѣй-
 ствително сж заслужили на цѣлия нашъ народъ. Но,
 това нѣщо не ще да каже, че не трѣба да даваме
 онова, което прилича и което ние сами съзнаваме
 че трѣба да пожертвоваме и да имъ дадемъ. Не е
 лесно, г-да, да разсждаваме само за платитѣ, но
 не е и никакъ лесно онова, което сж направили
 тѣзи хора, като предшественици на нашето осво-
 бождение въ онова време, когато бѣсикитѣ на всѣкий
 бѣха исправени; тогава, когато нашитѣ малко по

живи хора не смѣха да се обадятъ, или ако се оба-
 диха, то по едно подозрѣние намирахъ и испѣлия-
 ха цѣла Азия, гдѣто се и намиратъ тѣхнитѣ гробища.
 Признавамъ, че иматъ голѣма цѣна и поборниците
 и опълченцитѣ, които проливаха кръвта за насъ,
 но тѣ се явиха, когато една голѣма сила се пред-
 стави да дойде на помощъ. Но онѣзи хора нѣмаха
 отъ никакъ поддръжка и помощъ, но смѣло заявиха
 съ самопожертвование тѣзи протести, които бѣха про-
 тестни отъ всѣкий българинъ, и тѣ високо повдигнаха
 прѣпореца на тия протести противъ нашето угнѣтение.
 Заради това, трѣба да наградимъ такъви хора и да
 направимъ отличие на тѣзи челоуѣци, които повдигна-
 ха българското име по високо. Ние можемъ да кажемъ,
 че въ онова време имаме юнаци, които за нашето
 освобождение ратуваха. Но, г-да, тѣзи хора сж твърдѣ
 малко и ние трѣба да ги отличаваме отъ поборниците.
 Ние трѣба тоже да покажемъ своята признателностъ
 на тѣхъ и по възможности да ги наградимъ. Ние
 не можемъ да рѣчемъ да даваме всичко за да ги на-
 градимъ. Ние можемъ само да искаемъ нашата
 признателностъ къмъ тѣхъ; защото твърдѣ малко та-
 кива хора познаваме и просителътъ е единъ отъ
 тѣзи хора, които сж въздигнали българското име.
 Ако се появятъ и другитѣ, ние трѣба да направимъ
 една разлика, защото има челоуѣци, които сж се
 туряли като протестатори противъ угнѣтението, по
 тѣ не сж били дѣйци. Азъ познавамъ такива 2-ма души
 на които името има историческо значение за насъ
 и предъ Европа. На тѣзи лица до колкото нашитѣ
 сили стигатъ трѣба да удовлетворимъ нуждитѣ за
 поддръжаннето имъ; защото това ще бѣде хвала за
 насъ. Онѣзи народъ, който не признава своитѣ побор-
 ници, който нѣма въ сърдцето тѣзи наклонностъ за
 да изрази своята признателностъ, такъви народъ
 показва, че не е станалъ още зрѣлъ народъ както
 трѣба. За това, азъ мисля, че присѣтствующитѣ
 депутати, могатъ твърдѣ добръ да чувствуватъ това
 и да се не скжиятъ. по въ сжщото време да не над-
 минаватъ силитѣ, които иматъ на расположението
 си. Тука азъ именно се съгласявамъ съ комиссията
 за г. Панайота Хитова, по въ сжщото време и на
 дѣдо Иля да се даде сжщото. Ако би да се явятъ
 други, тогава можемъ и на тѣхъ да дадемъ; но за-
 бѣлѣжете, че на никой човекътъ не отдаваме такова
 Европейско значение както на тѣзи 2-ма души; а дру-
 гитѣ просто сж поборствували. Другитѣ всѣки под-
 падатъ подъ закона, който сме вече рѣшили. Най
 сѣтнѣ всѣкий въ освобождението е жертвувалъ споредъ
 силитѣ си. Исклучение за тѣзи хора трѣба да стане,
 т. е. за дѣдо Панайота и за дѣдо Иля войводи
 и намирамъ за добръ онова, което комиссията предлага.

А. Игнатовъ: Азъ мисля, че ще се яви мнѣние
 такова и за това мисля, че суммата е много голѣма

отъ 200 фр. и предлагамъ да имъ се опредѣли по 150 франка.

Паничерски : Азъ мисля, че предговоривия напрасно се боя, че ако на 2, 3 или 5 души, които сж направили първитѣ заявления предъ Европа за нашето сѣществование, ако имъ се даде по 200 фр. мѣсечина, че ще се опропасти нашата държава. Ние имаме възможността да правиме икономия, за други работи и Бюджета може да се уравни. Азъ съмъ напълно съгласенъ съ предложението на комиссията да имъ се даде пенсия, колкото тя предлага. (Гласове: съгласни).

Стамболовъ : Отъ доклада на комиссията проумѣхъ едно нѣщо т. е. че Панайотъ Хитовъ е искалъ служба на основание закона за поборниците, и че е искалъ една скромна служба съ плата до 3000 фр. Когато е давалъ прощението, той е мислилъ, че е въ състояние да работи и съ трудътъ си да живѣе. По неизвѣстни обаче причини, Министерътъ му е отказалъ служба и това отказване е станало причина да се обърне къмъ Събранието за да иска пенсия. И той казва къмъ Събранието, че Министритѣ като го намиратъ за неспособенъ да работи, трѣба да му се даде поне пенсия да живѣе. Комиссията мисли да му се даде на год. по 2400 фр. пенсия. Това е малко, ако вземемъ предъ видъ неговитѣ заслуги. Но най сѣтнѣ той иска само възможност да живѣе, человекъ, който проси служба съ 15000 гроша и се задоволи съ нея той ще се задоволи безъ служба съ 8000 гр. Но при това, ние му не запрѣщаваме да работи друга работа. Азъ ми се струва, че пенсия за единъ человекъ, който желае да работи е нѣщо обидно; който чувствува сила въ себе си, той никой нѣтъ — до когато знае, че може да работи — не ще да иска помощ. Обръща се за помощ само тогава, когато му се отказва работа. Да ли трѣба да му отказватъ работа? — Ние му даваме пенсия, но въ сжщото време не му отричаме правото да се труди. Азъ говорихъ съ него и видѣхъ, че този человекъ е доста здравъ и питахъ го: защо сж му отрекли и кой му е отреклъ, но не може да ми каже. Ако можеше този първий въпросъ да се разрѣши, тогазъ вторий не трѣбаше да се дига. Но споредъ това заявление, което ни предлага сега, виждамъ, че и самия войвода се е убѣдилъ, че не е за служба и иска пенсия. Азъ не съмъ противенъ да му се даде пенсия, защото е заслужилъ съ своитѣ народолюбиви работи; но да му се даде пенсия както прилича, защото пенсията дохожда отъ хазната, въ която плаща народа, и человекъ, който бѣше готовъ да работи за народа, трѣба да му се даде примѣрно възнаграждение. На такъвъ человекъ да се дава пенсия, никой нѣтъ не ще да бѣде тежестъ на народа, защото той всѣкий

пжтъ иска само онова, което му прилича и което му е нужно.

Предсѣдатель : Има още 4 души записани; желае ли Нар. Събрание да се говори? (Не желае.) Тогава споредъ мнѣнието на комиссията: приема ли Нар. Събрание да се даватъ на Панайота Хитовъ 200 фр. пенсия на мѣсець? (Приема се.) Който не приема да си дигне ржката. (Менишество.)

Грънчаровъ : Заедно съ Панайота Хитова, станала дума и за дѣдо Иля войвода. Не зная има ли сега прошение отъ него или не, но зная че въ миналото Събрание, той е далъ прошение и ако има человекъ за съжаление, то той е Ильо войвода, понеже той не е способенъ за работа, и се намира въ навечерието на смъртта си. Тоя человекъ не е способенъ да ходи, но лѣжи въ кжщата си боленъ. Защо още да чакаме да проси, когато признаваме заслугитѣ му и виждаме, че е нужно да му дадемъ колкото прилича и колкото можемъ? За това предлагамъ да се даде сжщата пенсия и на дѣдо Иля войвода. (Гласове: съгласно!)

Свящ. Радевъ : Щомъ се съгласиха депутатитѣ на Нар. Събрание да се даде пенсия на Панайота Хитова, пенсия отъ 200 фр. мѣсечно, азъ съмъ съгласенъ да се даде и на дѣдо Иля войвода, защото имахъ случай да го посѣтя въ кжщата му въ Кюстендилъ. Той се намира въ твърдѣ бѣдно положение и трѣба да се награди.

Д-ръ Молловъ : Азъ още ще прибавя, че двѣтъ ржцѣ на дѣдо Иля сж ранени, тъй щото не може нищо да работи.

Стамболовъ : Разбира се, че ако ще бждемъ справедливи въ решенията си, не трѣба да туряме дѣдо Иля по долу отъ Панайота Хитова. Той стои като единъ корифей македонски; като единъ предизвѣстникъ за нашето съединение, и къмъ него всѣкий нѣтъ сме се отнасяли съ голѣма почетъ и уважение. Неговитѣ походи въспоминава всѣкий български младежъ. За това азъ съмъ съгласенъ, че сжщата пенсия която дадохме на Панайота Хитова да се даде и на Иля войвода. (Гласове: съгласни!)

Предсѣдатель : Приема ли Нар. Събрание да се даде сжщата пенсия и на Иля войвода както и на Панайота Хитова. (Приема се.)

Докладчикъ : (Чете.) Прощение отъ поборника Тодора Калчева, въ името на всичкитѣ видински поборници.

Въ името на поменхтитѣ поборници, Калчевъ се оплаква, че още презъ мѣсець Августъ били представили своитѣ свидѣтелства на окръж. видинск. управителъ, за да имъ се направятъ предвиденитѣ въ закона отстъпки; но защото до сега не се било направено нищо за тѣхъ, г. Тодоръ Калчевъ моли,

щото част напредъ тѣхната просба да бѣде удовлетворена.

Миѣнието на комисията е да се испрати това прошение на надлѣжний министръ, за да обърне внимание върху това дѣло.

Предсѣдатель: Желает ли нѣкой да говори? (Не.) Приема ли Нар. Събрание да се испрати това прошение на надлѣжний Министръ за да обърне на него нужното внимание. (Приема се.)

Докл. Живковъ: (Чете:) „Прохшение отъ 265 поборници (подадено въ София съ дата 24 Окт.) То не носи никакъвъ подиствъ, но само е казано, че поборниците, за които се приказва въ прошеніето били останали отъ Хаджи Димитровата, Ботевата и други въстанически чети. Въ него е казано, че законитѣ отетжки, които се падатъ на 265-ти души не имъ сж направени; че много други тѣхни желанія за подобрене не били удовлетворени, че тѣхнитѣ поборнически свидѣтелства не имъ били върнати. Като не е извѣстно кои именно сж просителитѣ, а тѣ трѣба да се намѣрватъ въ София, комисията мисли, че това прошение трѣба да се препрати до надлѣжний Министръ, по распорѣжданіето на който да се иснитъ, кои сж просителитѣ, и тѣхнитѣ законни исканія да бѣдѣтъ удовлетворени.“

Славейковъ: Чудно ми се видѣ, че нищо по желателно нѣма въ Нар. Събрание, отъ колкото да се помогне и да се изпълни желаніето на тия хора, които се наричатъ поборници. Но съ приекърбие забѣлѣжвамъ, че е твърдѣ мъчно и скоро не възможно да се удовлетвори всичко, което желаятъ. Азъ имахъ случай да видя мнозина отъ тѣзи г-да поборници, които не сж се подписали тука и които правятъ различни доношения: едни че не имъ се е взело въ внимание това, което желаятъ, а други сж направили. Имахъ случай да видя и друго нѣщо, че това, което прие Нар. Събрание да се настаняватъ на работи, които могатъ да върнатъ, видѣхъ че и това нѣма сполука; но при това виждамъ пакъ такива, за които сж се взели поне мѣрки за да имъ се даде онова, което предписва законътъ за тѣхъ. На нѣкои, на които сж дадени помощи виждамъ въ сжщото време, преди да трѣгнатъ на опредѣленитѣ имъ мѣста, дадената помощъ я опропастиха и се върнаха за друга помощъ. Но г-да, каквито и да бѣдѣтъ мъчнотитѣ отъ тѣхна страна; каквито недостатъци и да глѣдаме въ тѣзи хора, ние трѣба да бѣдемъ снисходителни къмъ тѣхъ, като къмъ малки дѣца, защото оигзи, които сж се жертвували да се скитатъ и бавятъ по народни работи, не сж били въ състояние да си добиватъ всичко онова знание, за да могатъ да изпълняватъ формалноститѣ, които се изискватъ при различнитѣ правителствени служби. Ние не трѣба да ги забравяме, ако

ги намѣримъ въ нѣщо неутиѣнително, но трѣба да имъ помогнемъ въ началото; а послѣ когато се види че е невъзможно, тогавъ да ги оставимъ на честта имъ. До сега не е било взето въ внимание всичко нѣщо, а особено за служби, защото азъ видѣхъ нѣкои поборници, че на много мѣста се презиратъ и се даватъ предпочтения на други, които не сж били поборници. За това трѣба да сж направятъ една обѣлѣжка на г-на Министра, щото тия, които сж по способни за служба да се оставятъ и да чакатъ, когато дойде време и служба. Истина, че тия хора не могатъ да бѣдѣтъ на първи мѣста, защото не сж писменни, но да ги оставимъ на произвола на другитѣ, които съ писменността си сж се настанили, това ще бѣде несправедливо. Заради туй, колкото и да сж уважителни причинитѣ на нѣкои отъ тѣхъ, които сж исклучени отъ работа, азъ виждамъ мнозина да сж исклучени по проста причина, защото сж били поборници. Азъ мисли, че това ще послужитъ за поражение на другитѣ, които би могли, когато стане нужда, днесъ утрѣ, да се явятъ, като поборници. За това трѣба да бѣдемъ устѣжчиви къмъ такива хора, и да имъ помагаме съгласно съ законътъ, безъ да се услужваме, когато често ги клеветятъ, че ужъ не могатъ да си изпълняватъ длѣжноститѣ. Ние трѣба особено да обърнемъ внимание на тия хора и азъ препорѣчвамъ на Министерството да премисли за тѣхъ; защото мнозина неправедно сж исклучени отъ служба и за това моля г-на Министра да обърне на тѣхъ голѣмо внимание, колкото е възможно по скоро. Има тука въ София до 400 души, които искатъ да се плачатъ или на Нар. Събрание или на Князи и азъ имъ казахъ да почакаятъ, защото Нар. Събрание ще имъ направи, колкото е възможно. Заради туй трѣба да се даде едно препорѣчително на г-на Министра да се вземе въ внимание просбата на тѣзи хора и едни да се настанятъ на служба, а ония да не се исклучватъ тѣй лесно, и така да се изпълни онова, което предписва закона за поборниците. Нѣкои г-да поборници казватъ, че не сж задоволни, защото ги заточватъ тамъ гдѣто си нѣматъ роднини. Тѣ казватъ: тука сме се настанили, тука сме се оженили и не можемъ да отидемъ тамъ. Гдѣто сме се оженили, тамъ ще стоимъ. Ние повече молимъ да ни дадѣтъ тука половината отъ онова, което ни даватъ. Такива забѣлѣжки сж станали отъ страна на поборниците. Азъ чухъ, че нѣкои окрѣзи се заявили, че могатъ да приематъ своитѣ поборници. И това трѣба да се вземе въ внимание, нека се настанятъ тамъ, защото това ще бѣде много хубаво. Но защото не могатъ всичкитѣ да бѣдѣтъ тѣй честити, щото да имъ се даватъ мѣста, то Нар. Събрание не може да направи друго, освѣнъ да се основава на онова, което е рѣшило лани. Това

имахъ да предложи на Нар. Събрание касателно до тѣхъ просба.

Предсѣдатель: Преди да се даде на гласоподаване, ще дамъ 5 мин. распусть.

(Послѣ распусть.)

Засѣданието се отваря изново.

Савва Илиевъ: Споредъ комиссията, прошенето, което се е поднело отъ 265 души поборници и което не носи никакъвъ подписъ, има да се препрати къмъ надлѣжний Министръ. Но азъ не разбирамъ на какво основание, комиссията прави такава една резолюция, когато прошенето е анонимно. Отъ 265 души просители, трѣба да е имало сигурно нѣколко души, които сж знаели да се подпишатъ и могли сж и за другитѣ да подпишатъ прошенето; или да предположимъ, че ни единъ не е знаелъ да пише, въ такъвъ случай тогъ, който е писалъ прошенето, можалъ е да напише имената на просителитѣ. Но това го нѣма. На такава едно прошение безъ никакъвъ подписъ, не зная какъвъ нѣтъ можемъ да дадемъ и гдѣ ще търси Министрътъ тѣзи хора, които сж подали това прошение. Да сж го подписали поне нѣколко души, тогава щѣне да е възможно, а тѣй и самия Министръ ще се намѣри въ едно трудно положение и не ще знае кого да търси,

Докл.: Много отъ прошенията, които сме разлѣждали, сж написани отъ безграмотни хора; а много сж тѣй злѣ написани, щото буквитѣ имъ приличатъ на пероглифи и комиссията се мѣчи много часове догдѣто ги разбере и представи съдържанието имъ на Нар. Събрание, за да бжде удовлетворенъ просителя. Това прошение, което подаватъ 265 души се мѣчихме повече отъ два часа, за да го прочетемъ и по него се види, че тия хора сж много прости. Въ него виждаме на мѣсто поднеси поздравления на Князя и Нар. Събрание и всичко е препратено съ много ура и викове повече ура ура ура. Но азъ неказвамъ, че щомъ сж прости хора, трѣбало е да остане прошенето безъ послѣдствие. Впрочемъ комиссията е считала за свое дѣло да го представи на Нар. Събрание и въ своето заключение казва, да се испрати това прошение до надлѣжний Министръ, като се помоли, щото съ подведомственитѣ му власти да узнае кои сж тѣзи хора, които сж го подали, и щомъ се узнае това да се направи, колкото е възможно, нѣщо за подобрѣннето имъ.

Кърджиевъ: Азъ мисля, че на безименни писма или прошения или каквото и да е, не трѣба Събранието да обръща ни най малко внимание къмъ тѣхъ. За да се внесе едно прошение, трѣба да мине презъ регистратора или презъ секретаря на бюрото; слѣдователно секретарьтъ е ималъ възможность да попита, кои сж тия 265 души, и можалъ е да каже

на приносителя, че това прошение трѣба да се направи по тоя и тоя начинъ и трѣба да се подпишатъ всички именно. Но щомъ прошенето еднажъ е преминало въ регистра, комиссията не може да го остави безъ послѣдствие и е трѣбало да го представи на Нар. Събрание. Азъ мисля, че Нар. Събрание напразно ще иска да даде единъ какъвто и да е резултатъ на такава едно прошение, когато просителитѣ сж неизвѣстни. Таквъзъ прошение се счита анонимно. . . Впрочемъ азъ мисля, че трѣба да обръща внимание регистратурата при приемане на прошения.

Славейковъ: Имамъ да обръна вниманието ви върху едно нѣщо. Както казватъ, тѣзи хора, когато сж ходили да се оплакватъ на Министра и да искатъ свидѣтелствата назадъ, той не имъ ги е далъ. Отъ това излиза, че тѣзи г-да сж отъ опѣзи, които лани сж давали прошение. Тука се представиха свидѣтелства, които тоже се отиравиха на Министерството. За това ние трѣба да пратимъ това прошение тоже на Министерството съ забѣлѣжка, да обърне по сериозно внимание на тѣзи хора, които лани сж подавали прошения. Това е всичката работа. Азъ тоже зная, че тѣзи хора сж взели отъ насъ № съ които сж препратени прошенията имъ въ Министерството. За това се оплакватъ, че не имъ се даватъ назадъ свидѣтелствата, съ които не зная какво мислятъ ще получатъ. За това да се препрати прошенето до Министра, защото другояче не можемъ да постигнемъ съ тѣзи хора и онова, което Министрътъ види за нужно, нека го положи въ дѣйствиe.

Секр. Коевъ: Колкото за регистратурата, имамъ честь, да отговоря на г. Кърджиева, че въ регистратурата се ввежда всичко въ входящата книга. Регистратора не може да прави изключение отъ книгата, защото това не е негова работа. П-неже сме длѣжни да представимъ всичкитѣ книги на Нар. Събрание, значи това прошение е прието и въведено така: отъ нѣколко поборници“ или „отъ 265 поборници.“ Обаче самата регистратура не е могла да рѣши, че това прошение не може да се въведе и че нѣма да се обръща внимание върху него. Това е работа на Нар. Събрание.

Бръшляновъ: Менѣ се чини, че не ще се намѣри другъ въпросъ, върху който може да се говори съ такъвъзъ расналенность, както по въпросьтъ за написитѣ поборници. Върху тогъ въпросъ подигнатъ въ Нар. Събрание, мнозина говориха. Като все имаха предъ видъ поборницитѣ, г. Славейковъ иска не толкозъ ясно отъ една страна добро, а отъ друга — едно лошо нѣщо за тѣхъ. Това нѣщо е, което ние всички съзнаваме, по колкото се отнася до прошенето на тѣзи неизвѣстни 265 души поборници, азъ имамъ да кажа, че ние нѣмаме на

какво да се основемъ за да го проводимъ въ Мин. на Вхтр. Дѣла. Ако сме съгласили нѣкои неудовлетворения къмъ тѣзи поборници отъ страна на Министерството, то не трѣба да се взима предъ видъ само това прошение, но въобще до се искаже на г. Министра желание, че е пуждно, когато му дохождатъ прошения отъ поборници, да се взиматъ въ внимание, колкото е възможно, по скоро, и просителитѣ по възможностъ да се удовлетворятъ съобразно съ закона. При все това обаче, трѣба да знаемъ г-да, че се срѣщатъ по вѣнъ и такива поборници, които мъчно могатъ да бѣдатъ удовлетворени. Нѣкои отъ тѣхъ при всичката си неспособностъ претендиратъ за голѣми служби; най неграмотния иска да бѣде поне околийски началникъ. Слѣдъ едно такова строго отношение къмъ Министра, каквото предлагатъ нѣкои, азъ не зная въ какво положение ще се постави той. Заради това предлагамъ това прошение да остане безъ послѣдствие; а да се направи къмъ Министра въобще едно съвѣстнъ легко напомнювание, и то ако да е нужно.

Райчо Поповъ: Азъ сжщо искамъ да се напомни на г-на Министра, да обърне по сериозно внимание на тѣзи хора и да имъ се даватъ служби, на които тѣ могатъ да отговарятъ. Истинна до колкото ги познавамъ и до колкото познавамъ службитѣ, които тѣ претендиратъ, азъ съмъ увѣренъ, че тѣ могатъ да отговарятъ на тѣхъ. Тѣ се оплакватъ, че като сж искали нѣкои служби, отъ страна на Министерството имъ сж давали нѣкакви си билети за да чакатъ време. Тѣ сж чакали и ето дойде зимата а нищо не сж получили. Азъ мисля, че като има единъ законъ за тѣхъ, то не трѣба да чакатъ мѣсто, но онѣзи, които сж заели такива служби, а не сж поборници, тѣ трѣба и лесно могатъ да се исклучатъ и да се намѣстятъ на тѣхнитѣ мѣста поборници, за които има вече законъ и сж заслужили за служба, а не да ходятъ по улицитѣ. Тия хора сж искали да воюватъ и тѣ сж пазили границитѣ, а кога се завърнаха виждатъ че всичкитѣ мѣста сж вече заловени. Какво време да чакатъ? смъртъ ли на онѣзи, които сега сж намѣстени? — Трѣба да се нареди нѣщо. За това азъ съмъ съгласенъ съ г. Бръшлянова, да се отнесемъ къмъ г-на Министра и да му кажемъ да обърне внимание на тѣхното положение и да ги настави.

Дюкмеджиевъ: Г-нъ Бръшляновъ каза, че по улицитѣ има такива поборници, които никакъ не слѣдва да се награждатъ. Истина въ онѣлченитѣ може да има най развратни хора, но може да има и най правствени хора; обаче всичкитѣ сж добри, защото сж помогнали на отечеството си и сега напна длъжностъ е да ги наградимъ. Ако единъ пхтъ похарчатъ наградата (паритѣ), то не ще да имъ даваме

втори пхтъ. Зарадъ туй, когато още миналата сесия законътъ е свършенъ, то трѣба да се награждатъ. Азъ имамъ фактове, че хора способни искатъ въ прошенията си да имъ се даде нѣкаква служба, по 7 мѣсеци прошенията имъ лежатъ въ Министерството и мѣста сж били отваряни, на които сж се намѣстували министерски сродници и други подобни, които на половина не могатъ да бѣждатъ способни колкото поборницитѣ. Зарадъ туй Нар. Събрание трѣба да назначи една комисия, която да разглѣда кой отъ поборницитѣ за каква работа е способенъ и да му се даде тая работа.

Кърджиевъ: Г-да, ние се отстранихме отъ предмѣта.

Предсѣд.: Понеже нѣма надлежниятъ Министръ, то такива обвинения не е умѣстно да ставатъ противъ него.

Кърджиевъ: Тукъ е думата да се произнесе Н. Събрание върху едно прошение отъ 265 поборници отъ които не се подписалъ нито единъ. Но ние по поводъ на това прошение, отиваме да правимъ напомнювание на Министерството, че трѣба да обърща особено внимание къмъ поборницитѣ. По мое мнѣние, ние не можемъ да се основаваме на такива прошения; защото отъ гдѣ знаемъ че Министерството не е изпълнило строго законътъ за поборницитѣ? Г-нъ Райчо Поповъ каза, че трѣба да се дава голѣмо предпочитание на поборницитѣ. Напр. щомъ има поборници, които искатъ нѣкое мѣсто, то сега сж existing чинovníци да се изваждатъ и да се замѣстватъ съ поборници. Твърдѣ хубаво. — Но да видимъ въ какво положение ще да туримъ, съ такова едно рѣшение, този Министръ, който отговаря за вървежа на работитѣ. Нар. Събрание иска всѣка година отчетъ за дѣлата на всѣкий Министръ. За това има право г. Министръ да не назначава поборници, които не отговарятъ на службата си. Всѣкий Министръ знае какви хора сж способни за една служба. Ако е поборникътъ способенъ да стане жандаръ, ще стане; ако ли за старшии, ще стане старшии; ако ли за писаръ, тогазъ ще стане писаръ, и т. н. Но да правимъ напомнювания на Министерството, това не можемъ, но единствено да го оставимъ безъ послѣдствие както предложи г. Бръшляновъ. Колкото за това че регистратора не може да пропустне безъ да заведе такова едно прошение въ книгата, азъ съмъ съгласенъ. Остава на Събранието да го остави безъ послѣдствие.

Бръшляновъ: Азъ имамъ да отговоря на г. Дюкмеджиева, че когато азъ говорихъ по поводъ на прошенията отъ 265-тѣхъ поборници, той не ме е разбралъ, или пакъ не е внимавалъ какво съмъ говорилъ. Той казва, че азъ съмъ напомнювалъ, че имало много поборници по улицитѣ, и че били все

хора не достойни. Това тъй както помните, азъ не казахъ, казахъ само, че има много такива, които претендирватъ служби, за които тѣ не сж способни. — Но ако се отнесемъ до Министра на Вжтр. Дѣла за да удовлетвори всички поборници, тогава ще го положимъ въ много тежко положение, а още по тежко и по тая причина, че ще му пратимъ едно неподписано прошение и му възложимъ да издирва, при толкозъ важни други работи по управлението, кои сж дали това прошение. Ако има пѣкои недостатъкъ въ и аграждаването на поборниците, казахъ го и го повтарямъ просто да се направи едно най-легко напомнюване на Министра; и то ако е нужно, но не строго, както мисли г. Райчо Поповъ. Въ всѣкой случай обаче прошенияето трѣба да си остане безъ послѣдствие, като е анонимно.

Свящ. Драгановъ: Г-да! Като виждамъ, че много жарки препирни ставатъ по поводъ на прошенияето на поборниците, то ми се сгрува, като че има съмнѣние въ Министерството, гдѣто се пращатъ прошенията, че не се турятъ въ изпълнение. За това за да се махне всѣко едно съмнѣние, че не се е изпълнило всѣко едно искание и че не сж удовлетворени тия хора, предлагамъ на основание на 160 чл. на Конституцията да се опредѣли една комиссия за да разглѣда тѣзи работи, и тогава да се отмахне всѣко едно съмнѣние, което дава поводъ за такива препирни.

М-ръ Каравеловъ: Колкото за анонимитѣ прошения, по мое мнѣние не трѣба да се четатъ, а още по малко да се препираме и да правимъ напомнюване на Министритѣ, защото не сж направили това и онова. — Колкото за поборниците, ако щѣмъ да имъ помогнемъ въ по широкъ смисълъ, то можемъ да преглѣдаме законътъ за поборниците или можемъ да оголѣвимъ кредитътъ. Ако щѣте назначете по 3000 фр. за всѣкого. Но тогава не трѣба да назначаваме 20,000 фр. кредитъ въ бюджета, но 10 пѣти повече. Гдѣто се изискватъ свидѣтелства, това го прави Министерството на основание на законътъ за поборниците. Министрътъ е отговоренъ и трѣба да се убѣди, да ли този който иска помощъ е дѣйствително поборникъ. Мнозина може да лъжатъ че сж поборници. Но трѣба свидѣтелствата имъ да се преглѣдатъ и ако заслужа лицето, то ще му се удовлетвори просбата, като се предположи, че има достаточенъ кредитъ. Това прошение трѣба да остане безъ послѣдствие, и когато ще работимъ бюджетъ, тогава можемъ да оголѣвимъ кредитътъ за поборниците; а съ 20,000 фр. не се върши работа.

А. Цановъ: Двамата г-да предговоривши споменаха, че трѣба да се назначи комиссия, която да преглѣдватъ работи. За да имаме поводъ да изберемъ една комиссия, трѣба да има оплаквания рѣдовни и за-

конни; но тѣзи нѣща пѣмаме. Отъ гдѣ знаемъ че не е написанъ единъ чловѣкъ тъй и тъй безъ да си има основание. — Такива безименни писма не значатъ нищо. А ние да избираме комиссия, това значи да се мѣсимъ въ работитѣ на Министерството безъ никакво законно основание. Даже не трѣбаше това да се чете. Това трѣба да остане безъ послѣдствие, и ние да се не мѣсимъ въ работитѣ на Министерството, до гдѣто пѣмаме основание.

Предсѣд.: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори още? (Не желаетъ.)

Кърджиевъ: Само една бѣлѣжка имамъ да направя на комиссията, щото ти въ бѣдѣще такива прошения да не представи

Славейновъ: Азъ мисля, когато по напредъ забѣлѣжихъ да бѣдемъ малко утѣхливни къмъ поборниците, че Нар. Събрание ме е разбрало добръ и като нѣма подписи това прошение, то наистина Нар. Събрание не може да каже, че не го взима въ внимание. Но ние не можемъ да сѣдимъ нито регистраторътъ нито комиссията, защото тѣ сами по себе не могатъ да отхвърлятъ такива прошения, безъ да попитатъ Нар. Събрание. Но доволно е като стана препирня за такова едно анонимно нѣщо — да каже Нар. Събрание, че когато за напредъ постъпи едно прошение безъ подписъ да се остави на страна — Но азъ мисля, че ако рѣшимъ да остане това безъ послѣдствие, ще се явятъ други прошения съ подписи, и на тѣхъ можемъ да разсѣждаваме да ли да направимъ напомнюване на министерството или не. А сега това прошение да си остане безъ послѣдствие.

Предсѣд.: Приема ли Нар. Събрание да се проводи това прошение въ Министертството или да остане безъ послѣдствие? Който не е съгласенъ да остане безъ послѣдствие, да си дигне ръката. (Никой.) — Прието е да остане безъ послѣдствие.

Докл.: (Чете:) Прошение отъ нѣкоя вдовица Стояновичъ и още една вдовица отъ село Смолско, които просятъ, парична помощъ, защото мъжикетъ имъ сж били убити въ приключенията на сръбно-горското въстание.

Комиссията предлага да се даде прошенияето на надлѣжното Министерство.

Предсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори? (Не желаетъ.) Приема ли Нар. Събрание да се препрати прошенияето на надлѣжното Министерство? (Приема.)

Доклад.: Имамъ да забѣлѣжа, че въ тѣзи сесия има много по малко прошения отъ колкото въ миналата, тъй щото още двѣ засѣдания трѣба и ще могатъ да се исчетъжъ всичкитѣ. Ако приема Нар. Събрание да прекъснемъ днесъ доклада, и да продължимъ въ другъ день. (Гласове: имали пригответи?)

Докладчикъ: Има.

Предсѣд.: Желает ли Нар. Събрание да се продължи четеннето на прошенията? Който желае да си дигне ръката. (Болшинство.)

Докладчикъ: (Чете.) Прошение отъ 24 поборници изъ орханския окръгъ. Тѣзи поборници искатъ да се поселятъ на телишката земя (Телишъ е село въ плѣвненский окръгъ.) Тѣ казватъ че сж се отиравили къмъ Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла за това дѣло, но имъ се било отговорило, че тамъ за тѣхъ нѣмало земя. Депутатитѣ отъ плѣвненско казватъ, тѣ, добръ знаяли какви хора били поселени въ Телишъ и има ли нѣма ли земя заради тѣхъ, тѣ знаяли. Освѣнъ заселенитѣ въ него мѣсто македонци и тракийци множество хора отъ околноститѣ, които имали свои имущества, разказватъ, били ги обсебили мѣстата, които били Телишки. Тѣзи поборници увѣряватъ, че имало мѣста за тѣхъ и настояватъ да имъ се отстъпи споредъ закона. Да се испрати до надлѣжния Министръ, мисли комиссията, за да се испита ако дѣйствително има тамъ земя, да имъ се отстъпи.

М-ръ Каравеловъ: До колкото зная азъ за Телишъ, тамъ е имало соватъ; но когато сж дошли черкезитѣ това землище бѣше вземено отъ околнитѣ села, които сега искатъ да се поселятъ назадъ; така изъ село Ракита сж се преселили. За това Министерството не е отсѣдило да ги изгони, а иначе не можешъ да настанишъ онѣзи поборници на това мѣсто. А други совати има, които не сж по лоши отъ Телишъ и могатъ да имъ се даджтъ, но не имъ се аресватъ.

Еремия Гешевъ: Отъ докладътъ разбрахъ, че тѣ сж казали, че плѣвненскитѣ депутати имъ били предложили Телишъ; но това не е истина. Ние сме имъ казали, че въ Телишъ не могатъ да се преселятъ; защото до Телишъ е село Ракита, което има до 350 кѣщи и което имаше преди да сж дошли черкезитѣ тѣзи землища, а черкезитѣ ги изгониха. Ако да поставимъ въ Телишъ още толкова кѣщи, то трѣба да уморимъ единитѣ за да живѣятъ другитѣ. Има други села, гдѣто иматъ по малко кѣщи, тамъ нека се турятъ; но въ Телишъ да не се турятъ.

Славейковъ: Нѣщо съмъ запознатъ съ този въпросъ, който се разисква сега. Жалко е да видвамъ таковизъ мнѣния у тѣзи г-да поборници, които казватъ, че искатъ да се извадятъ или бѣжанцитѣ или селянитѣ и да се настаниатъ тѣ. Ако да направимъ това, ще бѣде голѣма неправда и отъ това се ражда въпросъ, че има много хора, които оставиха мѣстата отъ балканскитѣ страни, гдѣдо ги били продали по скъпо и се засѣлиха на друго мѣсто. Азъ съмъ на мнѣние, че тѣзи хора, които по скъпо ги продаваха и отиватъ на други мѣста безъ да даватъ за тѣхъ пари, да имъ се назначи да плащатъ нѣщо. А да

оставимъ на Министра на Правосъдието да испажда тѣзи които по напредъ сж се засѣлили, ще каже да населимъ други черкези и да извадимъ пакъ нашитѣ хора. Гдѣто желаятъ нѣкои окръзи да даджтъ мѣста на свонитѣ поборници, да не ходятъ далеко, ако има такъвизъ мѣста, то трѣба да стане съ предложението на Министра на Финанситѣ; а сега нѣма друго освѣнъ онова, което е рѣшено въ закона, който казва: „гдѣто укаже мѣсто Министерството, тамъ трѣба да идатъ“. Ако единъ поборникъ неще онова мѣсто, тогазъ да се откаже отъ онова което му дава законътъ; защото всѣкий споредъ кефа не може да се удовлетвори.

М-ръ Каравеловъ: Тука станаха два въпроса и азъ се радвамъ че г. Еремия Гешевъ ме поддържа. Има много совати. Азъ бѣхъ имъ показалъ, Галово джурлийский соватъ въ Митхатъ пашовата околия и т. н. колкото за това, което помѣна г. Славейковъ че селенитѣ продаватъ землитѣ, това наистина е станало въ много мѣста безъ да питатъ Министерството. Има ги въ русчукский окръгъ до 1.000 такива кѣщи. Азъ ще предложа нѣколко предложения по този въпросъ и мисля, че ако искатъ да се премѣстятъ въ друго мѣсто безъ пари, то онова мѣсто, което оставятъ на населенитѣ трѣба да го оставатъ пакъ безъ пари. (Гласове: съгласно!)

Кърджиевъ: Тогазъ, за да се неостави това прошение безъ послѣдствие, азъ мисля, да се даде на гласоподавание: да ли да се даде на неговото расположение съгласно съ мнѣнието на комиссията.

Мин. Каравеловъ: Нека се испрати въ Министерството. У него има законъ и то ще види.

Предсѣдатель: Приема ли Народн. Събрание да се предаде това прошение на Министерството? (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете.) Прошение отъ Димитрия Ненова (съ дато Окт. 25) изъ Орхан. окр. отъ село Видраре, Димитрия Неновъ казва въ прошеннето си, че билъ отъ тѣзи опълченици, които въ сраженията при Ески Загра станали инвалиди. Въ това сражение, той загубилъ единия си кракъ. До сега получвалъ билъ три рубли на мѣсець; Но тѣзи помощъ неможала да посрѣща голѣмитѣ нужди на бѣдната му челядь, за туй моли Нар. Събрание да му се отпусне нѣщо повече.

Съобразно съ чл. 5-ий на закона за подобрене положението на бѣднитѣ поборници, комиссията е на мнѣние щото на горѣпоменхтия инвалидъ поборникъ, ако е семѣнъ да му се отстъпи 300 фр. годишна помощъ.

А. Цановъ: Азъ познавамъ този човекъ и зная, че е загубилъ единия си кракъ. Колко домашные има, това не зная, но ми се чини, че малко е,

онова, което е получавалъ до сега, тъй щото това, което предлага комиссията си е на мѣсто.

Докладчикъ: Въ закона е казано отъ 100 до 300 фр., а комиссията е на мнѣние, че като има челядь да му се отпуснатъ 300 франка.

М-ръ Каравеловъ: Може да се препрати на надлъжний Министръ за да обърне внимание на прошениято.

Предсѣдатель: Приема ли Нар. Събрание щото прошениято на Димитрий Неновъ да се даде на надлъжнийтъ Министръ съ препоръка да се обърне внимание споредъ мнѣнието на комиссията? (Приема се.)

Предсѣдатель: Въ предишното засѣдание, когато се говореше за изборътъ на г. Мантово, той бѣше оставенъ висящъ до гдѣто се разясни какъвъ е подданикъ. Понеже той е дошелъ, азъ го призовавамъ да се разясни ако желае Нар. Събрание.

Мантовъ: Г-да! както представихъ свидѣтелството още тогава, азъ всѣкога съмъ билъ български подданикъ. Азъ съмъ роденъ въ България; но споредъ разни обстоятелства баща ми отиде въ Румъния, а азъ не съмъ взималъ чуждо подданство. Освѣнъ това азъ се ползувамъ отъ прерогативитъ на 15-ий протоколъ и отъ граждански права; защото щомъ минаха Рускиятъ войски презъ Дунава, минахъ и азъ и се настанихъ на служба. За това сега заявявамъ тържественно, че съмъ билъ български

подданикъ и че сега пакъ съмъ. (Гласове: добръ.)

Предсѣдатель: Има ли нѣкой да говори? (Нѣма.) Приема ли се Мантовъ за окончателно законно избранъ депутатъ? (Приема се.)

Славейковъ: Вторично ще помоля тѣзи г-да, които сж избрани отъ двѣ мѣста, да кажатъ, отъ кое мѣсто приематъ, за да се види за допълнителнитъ избори. Моля да се запишатъ, а утрѣ или въ други день да заявятъ, кое мѣсто ще задържатъ кое ще оставятъ.

Предсѣдатель: Има нѣколко души напр. г. Каравеловъ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ ще обявя въ понеделникъ.

Безирянъ: Азъ съмъ избранъ отъ Кула и Видинъ. Азъ приемамъ Видинъ а оставамъ Кула. (Другитъ, които сж избрани отъ по двѣ мѣста непричастстваватъ.)

Предсѣдатель: Въ идущето засѣдание на дневний редъ е четение на законопроекта внесенъ отъ г. Министра на Финанситъ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ бихъ молилъ ако е възможно днесъ да се чете нѣкой отъ тѣхъ. (Гласове: не може!)

Предсѣдатель: Послѣ ще представи комиссията, която разгледва военныйтъ законопроектъ свой докладъ. Засѣданнето се закрива.

(Конецъ въ 4 часа)

Предсѣдатель: { *П. Р. Славейковъ.*

Подпредсѣдатели: { *Н. Сукнаровъ.*
С. Стамболовъ.

Секретари: { *Ив. Даневъ.*
Хр. Баларевъ.
В. П. Золотовъ.
К. Коевъ.

Управитель на стенографическото бюро А. Безеншекъ.